

Crna Gora
AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Crna Gora

Crna Gora
AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE
IV proleterske brigade 19, Podgorica

Broj: 07-D-608/2

Datum: 22.02.2022.

Agencija za zaštitu životne sredine

REGISTAR RIZIKA AGENCIJE ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Podgorica, januar 2022. godine

AGENCIJA ZA ZAŠTITU
ŽIVOTNE SREDINE
CRNE GORE

IV Proleterske 19
81000 Podgorica, Crne Gora
tel.: +382 20 446 500
email: epamontenegro@gmail.com

U V O D

Finansijsko upravljanje i kontrola (FMC) je dio sistema unutrašnjih kontrola, koji utvrđuje i za koji je odgovoran rukovodilac subjekta, a kojim se, upravljajući rizicima, obezbjeđuje razumna uvjerenost da će se u ostvarivanju ciljeva subjekta, budžetska i druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno.

Upravljanje rizicima predstavlja zakonsku obavezu budžetskih jedinica, predviđenu Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", broj 75/18).

Saglasno članu 14 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", broj 75/18), kojim je propisano da je rukovodilac subjekta dužan da uspostavi registar rizika i odredi lice zaposleno u subjektu za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima, donosi se Registr rizika Agencije za zaštitu životne sredine.

Saglasno ovom članu Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, upravljanje rizicima definisano je kao postupak identifikacije, procjene i praćenja dogadaja, koji mogu negativno uticati na ostvarivanje utvrđenih poslovnih ciljeva i preuzimanje potrebnih mjera radi smanjenja rizika do nivoa razumne uvjerenosti da će ciljevi biti ostvareni. Sa navedenim mjerama osigurala bi se dobra osnova za proces donošenja odluka, kako finansijskih, tako i odluka vezanih za operativni rizik koji nastaje zbog neadekvatnih procedura i neuspjelih internih propisa, ljudskog faktora, sistemskih ili eksternih događaja. Takođe, definisao bi se jasan sistem odgovornosti i jednak pristup sredstvima i informacijama.

Crna Gora
AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Članom 4 navedenog zakona, rizik je mogućnost nastupanja događaja koji može negativno uticati na ostvarivanje postavljenih ciljeva subjekta.

Upravljanje rizicima obezbeđuje:

- predviđanje mogućnosti nastanka nepovoljnih okolnosti ili događaja koji bi mogli spriječiti ostvarivanje ciljeva subjekta i
- usmjeravanje unutrašnjih kontrola i ograničenih resursa na ključne rizike u poslovnim procesima.

Uspostavljanjem registra rizika i upravljanjem rizicima smanjiće se mogućnost nastupanja događaja koji može negativno uticati na ostvarivanje postavljenih ciljeva Agencije, a u slučaju da nastupi neželjeni događaj smanjiće se negativne posljedice istog blagovremenim i adekvatnim reagovanjem.

Članom 7 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru rukovodilac subjekta odgovoran je za utvrđivanje poslovnih ciljeva subjekta kojim rukovodi, a koji doprinose ostvarivanju misije subjekta; izradu i sprovođenje strateških i drugih planova, kao i programa za ostvarenje poslovnih ciljeva subjekta;sprovođenje i razvoj sistema upravljanja i kontrola; identifikaciju, procjenu i upravljanje rizicima u subjektu.

Realnost je da se nikada ne može predvidjeti svaki mogući rizik koji će nastati. Međutim, rangiranje po kategorijama moglo bi pomoći da se prilikom nastanka u jako kratkom roku identificuje kojoj kategoriji pripada i u skladu sa tim pristupi brzom reagovanju prije nego što isti preraste u problem.

Sljedeći korak jeste identifikovanje uticaja neželjenog dogadaja na poslovanje. Uticaj je prikazan na skali od 1 do 5, čime se vrši njihovo rangiranje po "važnosti" u odnosu na problem do koga isti mogu da dovedu. U nastavku je prikazana tabela mjerena uticaja rizika.

Tabela br 1: Mjerenje uticaja rizika

Ocjena	Uticaj	Opis
5	Veoma značajan	U slučaju nastanka rizika skoro je nevjeroatno da će se ciljevi ostvariti (šanse od 1-29%)
4	Veliki	U slučaju nastanka rizika, aktivnosti su značajno narušene. a malo je vjerovatno da će se ciljevi ostvariti (sanse 30 - 49 %).
3	Srednji	U slučaju nastanka rizika, otežano je obavljanje aktivnosti subjekta, a ciljevi se samo u određenoj mjeri mogu ostvariti (šanse 50-69%).
2	Mali	U slučaju nastanka rizika aktivnosti se obavljaju sa malim smetnjama, ali vjerovatno će se ciljevi ostvariti (šanse 70 - 89%).
1	Zanemarljiv	U slučaju nastanka rizika aktivnosti se obavljaju sa malim smetnjama/kašnjenjem, ali vjerovatno će se ciljevi ostvariti (šanse 90 - 100 %).

Nakon identifikovanog uticaja, vrši se procjena mogućnosti nastanka određenog događaja. Naime, za neke događaje postoji jako mala vjerovatnoća da će nastati, ali je njihov uticaj jako veliki i iziskuju posebne kako finansijske, tako i druge radnje za njihovo rješavanje. Sa druge strane, postoje događaji koji se dešavaju na dnevnom nivou i koji zbog svoje prirode nemaju poseban uticaj na poslovanje. Ovaj kriterijum za rangiranje rizika je takođe predstavljen na skali od 1 do 5 i dat je u tabeli broj 2 na sljedećoj strani.

Crna Gora
AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Tabela broj 2: Kriterijumi za rangiranje rizika

Ocjena	Vjerovatnoća	Opis
5	Gotovo sigurno	Šanse da će se rizik dogoditi 90 - 100%
4	Vjerovatno	Šanse da će se rizik dogoditi 70 - 89%
3	Umjereno	Šanse da će se rizik dogoditi 50 - 69%
2	Rijetko	Šanse da će se rizik dogoditi 30 - 49%
1	Sasvim rijetko	Šanse da će se rizik dogoditi 1 - 29%

Množenjem uticaja i vjerovatnoće dobija se rezultat na osnovu koga se vrši rangiranje rizika po prioritetu.

Na osnovu gore navedenog moguće je izvršiti rangiranje na visoki, srednji i mali rizik. Ovakva podjela će omogućiti prvo bitno usmjeravanje na rizike koji imaju najveći uticaj i vjerovatnoću, a kasnije i na one sa manjim uticajem na cijelokupno poslovanje institucije.

Registrar rizika je proces koji se ne završava konačnim proizvodom već je potrebno vršiti njegov kontinuiran pregled i ažuriranje.

Crna Gora
AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

REGISTAR RIZIKA AGENCIJE ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Rb	Opis rizika	Vrsta rizika (reputacioni, zakonodavni, poslovni, finansijski...)	Rezidualni nivo rizika			Pregled postojećih kontrola	Reagovanje na rizik	Odgovorna osoba	Rok za sprovođenje mjere
			U	V	UxV				
1.	Mogućnost da će prilikom izrade plana budžeta doći do neravnomjerne preraspodjеле budžetskih sredstava po stavkama uslijed neadekvatnih informacija od strane organizacionih jedinica EPA	Finansijski Strateški	4	3	12	Internu pravilo za izradu i donošenje budžeta	Primjena koncepta tretiranja rizika kroz implementaciju rutinskih kontrola, koje podrazumijevaju izradu mjesечnih izvještaja plana i realizacije budžeta za tekuću godinu	Načelnik Službe za opšte i pravne poslove, ljudske resurse, finansije i javne nabavke Direktor	II i III kvartal godine u kojoj se planira budžet za narednu godinu
2.	Usljed nedostatka konsultacija i diskusija između rukovodioca organizacionih jedinica EPA sa licima zaduženim za finansijske poslove, postoji mogućnost	Finansijski	4	4	16	Zakon o budžetu Crne Gore Internu uputstvo za izradu i	Održavanje intenzivnih sastanaka u toku procesa planiranja budžeta između Službe za opšte i pravne poslove	Direktor Rukovodeća lica svih organizacionih jedinica	Kontinuirano

Crna Gora
AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

	preklapanja u postavljenim zahtjevima za dodjelu budžetskih sredstava				donošenje budžeta	i rukovodećih lica ostalih organizacionih jedinica EPA.			
3.	Mogućnost da će zbog nedovoljnog iznosa opredijeljenih finansijskih sredstava iz budžeta za stručno usavršavanje zaposlenih doći do propuštanja šansi za kvalitetnim obukama	Poslovni Strateški	5	5	25	Zakon o budžetu Crne Gore	Kandidovanje projektnih ideja koje podrazumijevaju obuke zaposlenih putem dobijanja nepovratnih finansijskih sredstava iz fondova EU. Donošenje plana stručnog usavršavanja.	Direktor Načelnik Službe za opšte i pravne poslove, ljudske resurse, finansije i javne nabavke	Kontinuirano
4.	Neadekvatno postupanje sa finansijskom dokumentacijom i nepostojanje unutrašnje interne revizije unutar organa	Finansijski Ljudski faktor	4	2	8	Knjiga internih procedura Sistem internih kontrola Pravilnik o kancelarijskom poslovanju državnih organa	Uspostavljanje adekvatnog sistema nadzora i unutrašnje kontrole.	Služba za opšte i pravne poslove, ljudske resurse, finansije i javne nabavke	Kontinuirano
5.	Loše pripremljena tenderska dokumentacija, neuspjeli tenderi i	Finansijski Ljudski faktor	4	3	12	Zakon o javnim nabavkama	Osigurati tim kompetentnih i stručnih lica, vodeći računa	Direktor Načelnik Službe za	Kontinuirano

Crna Gora
AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

	prolongiranje planiranih nabavki				Plan javnih nabavki	da članovi komisije budu zaposleni ekonomski i pravne struke, kao i stručno lice iz oblasti na koju se nabaka odnosi.	opšte i pravne poslove, ljudske resurse, finansije i javne nabavke Samostalni savjetnik za sprovodenje postupka javnih nabavki	
6.	Edukacija odgovarajućih kadrova iz oblasti javnih nabavki iz svih organizacionih jedinica	Operativni	4	4	16	Zakon o javnim nabavkama	Prepoznavanje potrebe od strane rukovodioca organizacionih jedinica i delegiranje službenika koji će se uključivati u postupke javnih nabavki u svojstvu članova Komisije za otvaranje i vrednovanje pristiglih ponuda.	Rukovodeća lica svih organizacionih jedinica
7.	Zbog nedovoljne bezbjednosti softvera, postoji mogućnost neovlašćenog pristupa ličnim podacima	Operativni	5	4	20	Zakon o elektronskoj upravi	Razvoj nove aplikacije i instaliranje novih i sigurnijih softvera	Načelnica Sektora za vođenje informacionog sistema

Crna Gora
AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

	zaposlenih, kao i drugim povjerljivim informacijama						Službenici zaposleni u Sektoru za vođenje informacionog sistema	
8.	Mogućnost da uslijed nedovoljne informisanosti, građani/zainteresovana javnost neće imati šansu da učestvuje u procesu izrade planske dokumentacije u oblasti životne sredine na javnim raspravama, što bi kasnije imalo za posljedicu njihovo nezadovoljstvo	Operativni Poslovni	5	4	20	Zakon o životnoj sredini Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu Zakon o upravljanju otpadom	Izrada „vidnijih“ obavještenja na sajtu EPA, koja se tiču javnih rasprava i prava građana, kao i upućivanje istih NVO iz oblasti zaštite životne sredine.	Samostalni savjetnici za procjenu uticaja na životnu sredinu Samostalni savjetnici za informacioni sistem
9.	Izdavanje dozvola bez potpune provjere zahtjeva za izdavanje dozvola upućenim EPA, što može uticati na negativan imidž EPA	Reputacioni Poslovni	5	3	15	Zakon o upravljanju otpadom Zakon o hemikalijama Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja i radiacionoj sigurnosti	Donošenje rješenja o formiranju komisija za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izdavanje dozvola (u sastavu stručnih lica iz oblasti za koju se dozvola izdaje)	Direktor Sektor za izdavanje dozvola

Crna Gora
AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

						Zakon o zaštiti od nejonizujućih zračenja Zakon o zaštiti kvaliteta vazduha Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini			
10.	Rizik od oštećenja ili trajnog gubitka imovine – stanica za kontinuirano praćenje kvaliteta vazduha	Operativni Poslovni	5	3	15	Zakon o životnoj sredini Zakon o kvalitetu vazduha Zakon o državnoj imovini	Primjena koncepta – prenošenja rizika drugom subjektu (osiguravajućem društvu) u potpunosti.	Direktor Načelnik Službe za opšte i pravne poslove, ljudske resurse, finansije i javne nabavke	Aktivnost otpočeti u 2023. godini
11.	Usljed neprecizne analize informacija, dobijenih na osnovu monitoringa životne sredine, postoji mogućnost nevjerodstojnosti izvještaja / informacije o stanju životne sredine u CG	Operativni Poslovni	5	2	10	Zakon o životnoj sredini Uredba o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Agencije za zaštitu životne	Vršiti preventivne kontrole, u smislu jasnije podjele dužnosti, potpisivanja svake izvršene analize informacija	Sektor za monitoring , analizu i izvještavanje	Kontinuirano

AGENCIJA ZA ZAŠTITU
ŽIVOTNE SREDINE
CRNE GORE

IV Proleterske 19
81000 Podgorica, Crne Gore
tel.: +382 20 446 500
email: epamontenegro@gmail.com

Crna Gora
AGENCIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

					sredine CETI-ju	dobijenih na osnovu monitoringa životne sredine.		
--	--	--	--	--	-----------------	--	--	--

AGENCIJA ZA ZAŠTITU
ŽIVOTNE SREDINE
CRNE GORE

AGENCIJA ZA ZAŠTITU
ŽIVOTNE SREDINE
CRNE GORE

IV Proleterske 19
81000 Podgorica, Crne Gore
tel.: +382 20 446 500
email: epamontenegro@gmail.com
www.epa.org.me